

РЕЦЕНЗИЯ

от

проф. дн Пламена Георгиева Йовчевска,

от Институт по аграрна икономика – София при Селскостопанска академия,
професионално направление 3.8 Икономика, област на висше образование 3. Социални,
стопански и правни науки,

член на Научното жури, назначено със Заповед № 24 от 10.01.2025 год. на проф. д-р
Николай Атанасов Марин, Ректор на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Рецензията на дисертационния труд на тема: „Социално-икономически политики за адаптиране на децата към образователна среда“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (социално-културна сфера)“, професионално направление 3.8 Икономика, област на висше образование 3. Стопански, социални и правни науки, с автор Драгомира Стоянова Банкова, докторант в задочна форма на обучение в катедра „Финанси и отчетност“ и научен ръководител: проф. д-р Райна Димитрова, е изготвена в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Р България, Правилника за приложение на ЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в ЮЗУ “Н. Рилски”- Благоевград.

❖ **Кратки биографични данни за дисертанта**

Драгомира Стоянова Банкова притежава педагогическо образование. В процеса на обучението и в годините на овладяване и прилагане на полученото знание, докторантката успява да постигне устойчива когнитивност. Доказателство за това и резултат от тази когнитивност е и настоящият дисертационен труд. Г-жа Банкова е възпитаник на ПУ „Паисий Хилендарски“, в който се обучава през периода от 1989 до 1993 г. Придобива образователната степен „магистър“ по „Предучилищна подготовка“ със специализация „Детски учител“. От 1995 до 1996 г. придобива квалификация магистър по „Начална училищна педагогика“ и получава свидетелство за „Начален учител“ в същия университет. Продължава обучението си в Тракийския университет ИПКУ Стара Загора, където през 1997 г. придобива квалификации по „съвременни дидактически технологии“. Със Заповед № 1553 от 02.10.2020 г. на Ректора на ЮЗУ “Неофит Рилски“, Драгомира Стоянова Банкова

е зачислена за задочен докторант към катедра „Икономика“ при Стопанския факултет. Обучението в ОНС „доктор“ е проведено според предвидените/разписаните и съответно, изпълнени дейности в индивидуалния работен план на докторанта при разработването на дисертационния труд „Социално-икономически политики за адаптиране на децата към образователна среда“.

Г-жа Банкова притежава богата трудова дейност в тематичната област на дисертационното изследване. За почти три десетилетия работа в областта на просветата, обучавала е деца от областта на предучилищната и началната училищна педагогика в редица населени места в страната. Заемала е длъжност възпитател, детски учител, начален учител, старши учител, като професионално и експертно е разписала произтичащите основни дейности и изпълняваните отговорности, произтичащи от всяка отделна длъжност. Прякото участие, прилагането на персонализирано и адаптирано поднасяне на знание в различни образователни звена позволяват, на автора да придобие умения, които позволяват поставянето на правилния изследователски въпрос в актуалната образователна екосистема на обществото. Участието в национални изследователски проекти, в обучения и конференции добавя редица допълнителни умения, част от които Драгомира Банкова прилага при разработването на дисертационното изследване и повишава обективността по оста резултати – анализ - приноси.

Съдържанието на настоящата рецензия е резултат от критичен прочит на авторското изследване и представените документи, във връзка с публичната защита на дисертационния труд. Не познавам Драгомира Стоянова Банкова.

❖ **Представяне на дисертационния труд**

Обща характеристика

Дисертационното изследване „***Социално-икономически политики за адаптиране на децата към образователна среда***“ е авторски труд на докторанта. Обемът и структурата на дисертацията са изпълнени в класическа форма за разработване на дисертационен труд: увод, три глави, заключение, използвана литература и приложения. Текстът е онагледен от 11 фигури и 24 таблици. Библиографията включва 76 литературни източника на кирилица, 32 на латиница, 25 нормативни документа и 25 електронни ресурса. Има приложена анкетната карта за изведеното изследване сред респонденти, потребители на услуги предоставяни от българската образователна система. Частите на дисертацията са в

хармонична връзка със съдържанието на разработената хипотеза. Авторът разгръща изследването фокусирайки се върху представяне и анализиране на информационни източници на макро-, мезо- и микро- равнище. Оценките и констатациите при рецензирането на авторския труд на докторантката са съобразени с обстоятелството, че с публичната защита се цели присъждане на образователната и научна степен „доктор“, с което трябва да се докаже, че са придобити необходимите знания, умения за извеждане на самостоятелни и стойностни научни изследвания, както и за формулиране на произхождащи от логиката на изследването, изводи и препоръки.

Общата характеристика на дисертационния труд е в подкрепа на успешното изпълнение на тази задача.

Актуалност на проблема

Представеният за рецензиране дисертационен труд на Драгомира Банкова на тема: „Социално-икономически политики за адаптиране на децата към образователна среда“, е задълбочено изследване в непреходно значима за обществото област с повишаваща се актуалност. Ангажирането на националните органи с дискусия по темата извежда нов фокус в оценката за навременността и необходимостта от това цялостно, и в това си качество, новаторско изследване. Детайлното познаване от автора на изследваната в дисертацията тематика, е предпоставка за осветяване на редица „тесни места“ в системата на образованието и разкриване на възможности за преодоляването им като елемент за подобряване ефективността на социалния вектор у нас. Образованието, освен основно конституционно право и благо за индивида, е и своеобразно вложение в социално-икономическата система и незаобиколим фактор за икономическия растеж на всяко общество.

Предмет, цел, задачи, хипотеза, методи и ограничения на изследването

Тематичното поле на дисертацията е в граничната област на няколко науки, което предопределя интердисциплинарния характер на изследването. Актуалността на дисертационния труд произтича и от нарастващите изисквания към образованието, породени от динамично променящата се социално-икономическа конюнктура. Логично решение на автора е да изведе анализа с помощта на системния подход. Прецизно дефинираното заглавие „Социално-икономически политики за адаптиране на децата към

образователна среда“ е осъзната заявка за поставянето/разглеждането на проблематиката като части/елементи от обща система.

- ✓ **Предметът** на дисертационното изследване е разкриването на взаимовръзка между вложенията от държавата финансови средства и постигания социален ефект за подобряване на училищната среда, както и за по-успешното адаптиране на учениците в нея.

Целеполагането и логиката при формулирането на задачите на изследването следват ясно дефинирания предмет на дисертацията, а именно:

- ✓ **Целта** на дисертационното изследване е да се установи ползата от социално-икономическите политики на равнище държавно финансиране и концепция за развитие в сферата на образованието, както и начинът, по който те рефлектират по посока подобряване
- ✓ **Задачите** за реализирането на целта са ясно дефинирани и конкретно насочени към:
 - Анализ на литературните източници и нормативната уредба в Република България, които са пряко свързани с темата за училищната адаптация на обучаеми в различна възраст и етап на средното образование.
 - Идентифициране на социално-икономическите политики, които имат влияние върху подобряването на задължителното училищно образование и за по-добро адаптиране в образователната среда.
 - Представяне на статистически данни за състоянието на системата на средното образование в Република България – брой училища, брой ученици, брой на интегрираните в масово общообразователно училище ученици със специални образователни потребности
 - Анализ на съдържанието на официални национални нормативни документи, както и съдържанието на НП за развитие на образованието от 2015 г. До 2023 г., в които се представят национални социално-икономически политики в сферата на средното образование.
 - Проучване на мнението на родители на ученици в задължителна училищна възраст за постигнатия реален ефект от прилагането на анализирания мерки за постигане на адаптация на учениците в образователната среда.

- ✓ **Хипотезата** на дисертационния труд е, че „Финансираните от държавата социално-икономически политики в сферата на образованието оказват положителен социално-икономически ефект за обществото (местен бизнес, родители, ученици) и съдействат за по-успешната адаптация на децата и учениците в образователната среда “.

Вероятно, с посочените/вградените под линия авторски статии в самата хипотеза, докторантът цели да улесни проследяването на анализа и да убеди в обективния характер на приносните моменти.

- ✓ **Методите и ограничителните условия** са организирани коректно, предвид определени трудности при извеждането на изследването. Свидетелство за отговорността на докторанта при осигуряване обективност на изводите от изследването (освен при „обезпечаването на хипотезата“) се регистрира при умелото използване на контент-анализа (content analysis), на приложения кабинетен анализ (desk reserch) и направения анализ от използвания качествен метод при набиране на емпирична информация посредством проведеното от автора анкетно проучване. Прилагането на графичния метод спомага за онагледяване на емпиричните данни и визуализиране на регистрираните процеси в коректно посочения времеви период на дисертационното изследване.

Структура на дисертацията

В **първа глава**, посветена на социално-икономическите политики в образованието и тяхното финансиране Добромира Банкова прави обстойно представяна на състоянието и развитието на образованието в нашата страна. Позовава се на емпирични данни от НСИ, на изследвания на автори, експерти в областта на образованието, на критичен преглед на литературни източници, на законови и подзаконови актове. Инвестиционната политика в образователната система се обезпечава с финансов ресурс, чието вложение се рентира след определен лаг от време в икономически растеж. Обученият и мотивиран от училищната среда ученик има потенциал за добра реализация на трудовия пазар и способности да „сздава конкурентоспособна среда“ и да допринесе за създаване на стойност в националния доход. Това е елемент от сложен социален модел, умение, което докторантът придобива в хода на обучението си в ОНС „доктор“.

Темата за социално-икономическите политики за адаптиране на учениците в образователната среда е обоснована от редица неблагоприятни за българското общество

процеси, сред които е намаляващият брой на образователните институции, спадът в броя на учениците, нарастващият брой отпаднали от училище, противообществени прояви и др. негативи. Поради това се извежда като приоритет създаване на работещи политики и действащи механизми за преодоляване на тези негативи, финансирани със средства от националния бюджет, европейско финансиране, националните програми и др. фондове. Представени са възможностите на делегирания бюджет, спецификите на „защитените училища“, възможностите за стимулирани на семейните бюджети и др.

Във **втора глава** се представят процеси, свързани с адаптирането на децата/учениците в съвременните условия на образователната система у нас. Извеждането на компетентностния подход като акцент пред възпроизвеждането на информация е решение с висок потенциал. Целта „да бъдат формирани умения за справяне с нестандартни условия и откриване на решение с осъществяване на междупредметни връзки“, обединява семейството, училището и обществото и създава предпоставки за синергия във всички етапи на образователния процес. Именно тези потенциални ползи са необходимите маркери, които могат да смекчат проявите на неравенства и дихотомия, част от които Добромира Банкова маркира в изследването. Когнитивният процес е пряко съотнесен към създаването на интелект. Докторантката познава теоретичните постиженията на Жан Пиаже (*Jean Piaget 1896-1980*), авторът на посочения конструкт, чието прилагане все повече се преоткрива в условията на динамично променяща се социално-икономическа среда. От детето в предучилищна възраст до зрелостника и ученика със специални образователни потребности, адаптирането към условията и изискванията на социума се нуждае от съгласуваните усилия и активно участие на държавата, училището и родителите.

В **третата глава** на дисертацията се представят резултати от анкетно проучване, посветено на социално-икономическите политики и специфики в адаптирането на децата в образователната среда. Проведено е в периода януари-май 2022 г. с анкетна карта от 24 въпроса в 4 секции, на хартиен носител и в електронен вариант сред 600 респондента от различен тип селищни системи на принципа на отзовалите се. Данните са надежден източник за анализ на проблемите и процесите, установени от автора в хода на търсенето на „обратна връзка“ с родителите за предоставените от образователната система блага във всеки етап от обучението посредством набиране на „достоверна информация от кои и колко от тези национални социално-икономически политики, реално са се възползвали

респондентите и техните деца–ученици“. Анализът представя положителна оценка на родителите на деца и ученици за провеждането на социално-икономическите политики с оглед адаптирането на децата към образователната система и преодоляване на част от стресовите фактори, идентифицирани в хода на проучването. Стремешът е да се подобри механизма за достигане на тези политики до по-широк кръг потребители.

❖ **Приноси на дисертационното изследване:**

Приемам изпълнението на задачите в дисертационното изследване и формулираната хипотеза за доказана. В потвърждения, извеждам основни приносни моменти на автора:

1. Новаторско изследване на автора за ефектите от стартиралата през 2015 г. реформа в средното образование в Р. България, разгледана като система от политики-финансиране-резултати.
2. Провеждането на анкетно проучване за установяване на ефекта от прилаганите политики и идентифициране на някои проблемни области.
3. Приносите на автора може да се използват от заинтересовани институции и лица, за предприемане на практически стъпки за намиране на решения на част от идентифицираните проблеми в системата на образованието у нас.

❖ ***Оценка на автореферата и публикациите по дисертацията***

Авторефератът е изготвен съобразно методическите изисквания и представлява синтез на дисертационния труд. Добромира Банкова представя за рецензиране 6 (шест) броя публикации по дисертационния труд. Пет от тях са самостоятелни. Те са в унисон с дисертационното изследване, поради което може да твърди, че същото е апробирано в националната изследователска и практическа среда. Една публикация е в съавторство с научния ръководител.

❖ ***Препоръки и въпроси***

- Имам въпрос, провокиран от някои направени от докторантката констатации и споделените намерения от министъра на образованието и науката за промяна в задължителния учебен план и въвеждане на час по добродетели и религии с възможност за избор на един от двата профила. Какво е Вашето професионално и лично виждане във връзка с това обсъждане?
- Предвид детайлното представяне на процесите по осигуряване на екосистемата на образованието, нарастващата актуалност на темата и представените емпирични

данни, препоръчвам изследването на автора да се публикува за да достигне до по-широка аудитория. Дисертационната теза има и дискуссионен потенциал от научна гледна точка.

❖ **Заключение**

Въз основа на изложено до тук, давам *положителна оценка* за съдържанието на представения дисертационен труд на тема: *„Социално-икономически политики за адаптиране на децата към образователна среда“* и с пълна убеденост предлагам на членовете на уважаемото научно жури да гласуваме „за“ присъждането на *Драгомира Стоянова Банкова на образователната и научна степен “доктор”* по научната специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (социално-културна сфера)“, професионално направление ш. 3.8 Икономика, област на висше образование 3. Стопански, социални и правни науки в ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

03.07.2023 г.

проф. дн Пламена Йовчевска

REVIEW

by Prof. Plamena Yovchevska, Doctor of Science

Institute of Agrarian Economics - Sofia, Agricultural Academy

Professional Field 3.8 Economics, sphere of higher education 3. Social, economic and legal sciences member of the Scientific Jury, appointed by Order No. 24 of 10.01.2025 of Prof. Dr. Nikolay Atanasov Marin, Rector of the South-West University "Neofit Rilski" – Blagoevgrad.

The review of the dissertation on the topic: "**Socio-economic policies for adapting children to the educational environment**" for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production (socio-cultural sphere)", professional field 3.8 Economics, sphere of higher education 3. Economic, social and legal sciences, with author Dragomira Stoyanova Bankova, doctoral student in part-time study at the Department of Finance and Accounting and scientific supervisor: Prof. Dr. Raina Dimitrova, is prepared in accordance with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff of the South-West University "N. Rilski" - Blagoevgrad.

Brief presentation of the doctoral student

Dragomira Bankova is a graduate of Plovdiv University "Paisii Hilendarski". There she studied from 1989 to 1993 and obtained a master's degree in "Preschool Education" with specialization "Children's Teacher". From 1995 to 1996, she acquired a qualification Master in "Primary School Pedagogy" and received a certificate for "Primary Teacher" at the same university. She continued her studies at the Trakia University, Stara Zagora, where in 1997 she acquired qualifications in "modern didactic technologies". By Order No. 1553 of October 2, 2020 of the Rector of the South-West University "N. Rilski", Dragomira Stoyanova Bankova was enrolled as a part-time doctoral student at the Department of Economics at the Faculty of Economics. The training in the ESD "doctor" was conducted according to the planned/scheduled and, respectively, implemented activities in the individual work plan of the doctoral student in the development of the dissertation "Socio-economic policies for adapting children to the educational environment".

In the process of training and in the years of mastering and applying the knowledge gained, the doctoral student managed to achieve sustainable cognition. Proof of this and a result of this cognition is the current dissertation work.

The presented CV testifies to the rich and meaningful work of the doctoral student. Proof of this is the fact that for almost three decades of work in the field of education, Mrs. Bankova has taught children in the field of preschool and primary school pedagogy in a number of settlements in the country. She has held the position of educator, kindergarten teacher, primary teacher, senior teacher, as a professional she has described in detail the resulting main activities and responsibilities arising from each particular position. Direct participation, the application of personalized and adapted knowledge delivery in various educational units allow the author to acquire skills that help the correct research question to be posed in the current ecosystem of society. Participation in national research projects, trainings and conferences adds a number of additional skills, some of which Dragomira Bankova applies in the development of the dissertation research and increases objectivity along the results - analysis - contributions axis.

The content of this review is a result of a critical reading of the author's research and the documents presented, in connection with the public defense of the dissertation. I do not personally know Dragomira Bankova.

Presentation of the dissertation work

General characteristics

The dissertation research "Socio-economic policies for adapting children to the educational environment" is an author's work of the doctoral student. The scope and structure of the dissertation are implemented in a classical form for developing a dissertation work: introduction, three chapters, conclusion, literature used and appendices. The text is illustrated/visualized by diagrams, schemes, graphs and tables. The bibliography includes 76 literary sources in Cyrillic, 32 in Latin, 25 normative documents and 25 electronic resources. Attached is the questionnaire form for the survey conducted among respondents, users of services provided by the Bulgarian education system. The parts of the dissertation are in harmonious relationship with the content of the developed thesis. The author develops the research focusing on presenting and analyzing information sources at the macro-, meso-, and micro-levels. The assessments and findings, when review the doctoral student's thesis, are consistent with the fact that the public defense aims to

award the educational and scientific degree "doctor", which must prove that the necessary knowledge and skills have been acquired to conduct independent and valuable scientific research, as well as to formulate conclusions and recommendations arising from the logic of the research. The presented general characteristics of the dissertation work support the successful completion of this task.

Timeliness of the problem

Dragomira Bankova's dissertation thesis submitted for review on the topic: "Socio-economic policies for adapting children to the educational environment" is an in-depth study in an area of permanent significance for society and increasing relevance. The commitment of national authorities with a discussion on the topic brings a new focus to the assessment of the timeliness and necessity of this comprehensive, and in this capacity, innovative study. The author's detailed knowledge of the topic studied in the dissertation is a prerequisite for highlighting a number of "bottlenecks" in the education system and revealing opportunities for overcoming them as an element for improving the effectiveness of the country's social vector. Education, in addition to being a fundamental constitutional right/good for the individual, is also a kind of investment in the socio-economic system and an unavoidable factor for the economic growth of any society.

Subject, purpose, objectives, thesis, methods and limitations of the study

The thematic field of the dissertation is at the border of several sciences, which predetermines the interdisciplinary nature of the research. The timeliness of the dissertation work also stems from the growing demands on education, caused by the dynamically changing socio-economic situation. The precisely defined title "Socio-economic policies for adapting children to the educational environment" is a conscious request for the placement/examination of the issues as parts/elements of a common system.

The subject of the dissertation research is the discovery of a relationship between the financial resources invested by the state and the achieved social effect for improving the school environment, as well as for the more successful adaptation of students in it.

The goal setting and logic in formulating the research tasks follow the clearly defined subject of the dissertation, namely: The aim of the dissertation research is to establish the benefit of socio-

economic policies at the level of state funding and development concept in the field of education, as well as the way in which they reflect towards improvement.

The tasks for achieving the goal are clearly defined and specifically aimed at:

- Analysis of literary sources and normative framework in the Republic of Bulgaria, which are directly related to the topic of school adaptation of students at different ages and stages of secondary education.
- Identifying socio-economic policies that have an impact on improving compulsory school education and for better adaptation in the educational environment.
- Presentation of statistical data on the state of the secondary education system in the Republic of Bulgaria - number of schools, number of students, number of students with special educational needs integrated into mainstream schools.
- Analysis of the content of official national normative documents, as well as the content of the NP for the Development of Education from 2015 to 2023, which present national socio-economic policies in the field of secondary education.
- Studying of the opinions of parents of students of compulsory school age on the real effect achieved from the implementation of the analyzed measures to achieve adaptation of students in the educational environment.
- . The hypothesis of the dissertation is that "State-funded socio-economic policies in the field of education have a positive socio-economic effect on society (local businesses, parents, students) and contribute to the more successful adaptation of children and students in the educational environment."

Probably, by citing/embedding the author's articles in the hypothesis itself, the doctoral student aims to make it easier to follow the analysis and convince of the objective nature of the contributing points.

The methods and restrictive conditions are organized correctly, given certain difficulties in conducting the study. Evidence of the doctoral student's responsibility in ensuring the objectivity of the conclusions of the study (except for "providing the hypothesis") is registered in the skillful use of content analysis, the applied desk research, and the analysis made by the qualitative method used in collecting empirical information through the questionnaire survey conducted by the author. The application of the graphical method helps to illustrate the empirical data and visualize the registered processes in the correctly specified time period of the dissertation research.

Dissertation structure

In the **first chapter**, dedicated to socio-economic policies in education and their financing, Dobromira Bankova provides a comprehensive presentation of the state and development of education in our country. It refers to empirical data from the NSI, to research by authors, experts in the field of education, to a critical review of literary sources, to laws and regulations. The education system's investment policy is provided with financial resources, the investment of which is repaid after a certain time lag in economic growth. A student trained and motivated by the school environment has the potential for good performance in the labor market and the ability to "create a competitive environment" and contribute to creating value in the national income. This is an element of a complex social model, a skill that the doctoral student acquires in the course of her studies at the ECD "doctor".

The topic of socio-economic policies for adapting students to the educational environment is justified by a number of unfavorable processes for Bulgarian society, including the decreasing number of educational institutions, the decline in the number of students, the increasing number of school dropouts, antisocial behavior, and other negatives. Therefore, the creation of working policies and operational mechanisms to overcome these negative effects, financed with funds from the national budget, European funding, national programs and other funds, are brought as a priority. The possibilities of the delegated budget, the specifics of "protected schools", the possibilities for stimulating family budgets, etc. are presented.

The second chapter presents processes related to the adaptation of children/students to the modern conditions of the education system in our country. Bringing the competency-based approach as an emphasis over the reproduction of information is a solution with high potential. The goal "to form skills for dealing with non-standard conditions and finding a solution by implementing interdisciplinary connections" unites the family, school and society and creates prerequisites for synergy at all stages of the educational process. It is precisely these potential benefits that are necessary markers that can mitigate the manifestations of inequalities and dichotomy, some of which Dobromira Bankova highlights in the study. The cognitive process is directly related to the creation of intelligence. The doctoral student is familiar with the theoretical achievements of Jean Piaget (Jean Piaget 1896-1980), the author of this construct, whose application is increasingly being rediscovered in the conditions of a dynamic socio-economic environment. From the

preschool child to the high school student and the student with special educational needs, adaptation to the conditions and needs of society requires the coordinated efforts and active participation of the state, the school, and the parents.

The third chapter of the dissertation presents results from a questionnaire survey dedicated to socio-economic policies and specifics in the adaptation of children in the educational environment. It was conducted in the period January-May 2022 with a questionnaire of 24 questions in 4 sections, on paper and in electronic form, among 600 respondents from different types of settlement systems on a response basis. The data are a reliable source for analyzing the processes established by the author in the course of seeking "feedback" from parents about the benefits provided by the education system at each stage of education by collecting "reliable information on which and how many of these national socio-economic policies the respondents and their children-students have actually benefited from." The analysis provides the positive assessment of parents of children and students for the implementation of socio-economic policies with a view to adapting children to the education system and overcoming some of the stress factors identified during the study. The aim is to improve the mechanism for reaching these policies to a wider range of users.

Contributions of the dissertation research:

I accept the completion of the tasks in the dissertation research and the formulated hypothesis as proven. For confirmation, I present the author's main points of contribution:

1. Innovative research on the effects of the secondary education reform in the Republic of Bulgaria that started in 2015, viewed as a system of policies-financing-results.
2. Conducting a questionnaire survey to establish the effect of the implemented policies and identify some problem areas.
3. The author's contributions can be used by interested institutions and individuals to take practical steps to find solutions to some of the identified problems in Bulgarian education system.

Evaluation of the abstract and dissertation publications

The abstract is prepared in accordance with the methodological requirements and represents a synthesis of the dissertation work. Dobromira Bankova submits 6 (six) publications on her dissertation for review. Five of them are one-person published. They are in line with the

dissertation research, which is why it can be argued that it has been sufficiently tested in the national research and practical environment. One publication is co-authored with the scientific supervisor.

Recommendations and questions

- I have a question, provoked by some findings made by the doctoral student and the shared intentions of the Minister of Education and Science to change the mandatory curriculum and introduce a class on virtues and religions with the option to choose one of the two profiles. What is your professional and personal view on this discussion?
- Given the detailed presentation of the processes of ensuring the education ecosystem and the increasing relevance of the topic, I recommend that the author's research be published to reach a wider audience. The dissertation thesis also has discussion potential from a scientific perspective. The author's contributions can be used by interested institutions and individuals to take practical steps to find solutions to some of the identified problems in the country's education system.

Conclusion:

Based on what has been stated so far, I give a positive assessment of the content of the presented dissertation on the topic: "Socio-economic policies for adapting children to the educational environment" and with full conviction I propose to the members of the esteemed scientific jury to vote "for" the awarding of Dragomira Stoyanova Bankova the educational and scientific degree "doctor" in the scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production (socio-cultural sphere)", professional direction 3.8 Economics, field of higher education 3. Economic, social and legal sciences at the South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad.

Sofia, 3rd February 2025

Prof. DSc Plamena Yovchevska